

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.450

**Inventaris van het archief van Jan de Koning
[levensjaren 1926-1994], (1944-) 1977-1993 (-2005)**

Versie: 29-11-2023

M.G.H.A. de Graaff

Nationaal Archief, Den Haag 2019

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Inhoud.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A Persoonlijk leven.....	11
A.1 Algemeen.....	11
A.2 School en vooropleiding.....	11
A.3 Studie Sociale Geografie in Utrecht.....	11
B Politieke activiteiten.....	12
B.1 Algemeen.....	12
B.2 Lid van het CDA.....	12
B.3 Minister van Ontwikkelingssamenwerking, van Landbouw en Visserij, en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.....	13
B.4 Informateur bij de totstandkoming van de kabinetten Van Agt II; Lubbers II en Lubbers III.....	14
C Lezingen gehouden door De Koning.....	15
D Fotoalbums en losse foto's.....	16
D.1 Minister voor Ontwikkelingssamenwerking.....	16
D.2 Minister van Landbouw en Visserij.....	16
D.3 Minister voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid.....	17
D.4 Lid van het CDA.....	17
D.5 Diversen.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Jan de Koning [levensjaren 1926-1994]

Periodisering:

archiefvorming: 1977-1993

oudste stuk - jongste stuk: 1944-2005

Archiefbloknummer:

C108

Omvang:

69 inventarisnummer(s); ; 3,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief, Den Haag

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Jan de Koning, (, 1926-1994)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Persoonlijk archief van Jan de Koning (1926-1994). Politicus van CDA-huize die in de jaren zeventig tot en met de jaren negentig van de 20e eeuw achtereenvolgens de functie van minister van Defensie, minister van Ontwikkelingssamenwerking, minister van Landbouw en Visserijen en minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vervulde. Ook was hij informateur bij de totstandkoming van de kabinetten Van Agt II, Lubbers II en Lubbers III. Het archief bestaat naast geschreven en gedrukte stukken die betrekking hebben op de uitoefening van zijn taak ook uit foto(albums).

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Er worden geen beperkingen gesteld aan het gebruik.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Jan de Koning [levensjaren 1926-1994], nummer toegang 2.21.450, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Koning, Jan de, 2.21.450, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Jan de Koning werd geboren op 31 augustus 1926 in Zwartsluis als zoon van Dirk de Koning, burgemeester van Zwartsluis en Hendrikje Valk. Hij is op 12 december 1956 gehuwd met Molly Grace Rellum, geboren in 1927, lerares aardrijkskunde. Uit dit huwelijk zijn twee zoons geboren. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte hij betrokken bij het verzet tegen Duitsland, waarvoor hij na de bevrijding het Verzetsherdenkingskruis ontving.

Na de oorlog meldde hij zich als vrijwilliger bij de troepen in Nederlands-Indië en fungeerde daar als korporaal pelotonscommandant. Vanaf 1948 studeerde hij sociale geografie aan de Rijksuniversiteit Utrecht waar hij in 1958 doctoraalexamen deed. Sinds 1955 was Jan de Koning werkzaam bij het Sociologisch Instituut van het Convent van Christelijk-Sociale organisaties in Den Haag. In 1964 werd hij benoemd tot algemeen secretaris van de Christelijke Boeren- en Tuindersbond (CBTB) en ging hij in Voorschoten wonen.

Vanaf september 1964 fungeerde hij, naast zijn baan bij de CBTB, als lid van de Eerste Kamer voor de Anti-Revolutionaire Partij (ARP), waar hij tevens fractiesecretaris was. In 1971 werd hij lid van de Tweede Kamer en tevens lid van de Christen-Democratische fractie van het Europees Parlement in Straatsburg. In beide functies trad hij op als woordvoerder voor landbouw, ontwikkelingssamenwerking en economische zaken.

In 1973 werd hij waarnemend voorzitter van de ARP, sinds 1974 gewoon voorzitter. Bij de formatie van het kabinet-Den Uyl verdedigde hij de deelname van de ARP aan dat kabinet. Hij was verder nauw betrokken bij de totstandkoming van het Christen-Democratisch Appèl (CDA). In verband met zijn gezondheid legde hij in 1975 de voorzittershamer neer.

Bij het aantreden van het kabinet-Van Agt I in december 1977 werd De Koning minister zonder portefeuille, belast met Ontwikkelingssamenwerking. In 1981 werd hij samen met E. van Thijn en R.F.M. Lubbers tot informateur benoemd wat leidde tot de vorming van het tweede kabinet-Van Agt (1981-1982), in welk kabinet hij fungeerde als minister van Landbouw en Visserij, tevens belast met koninkrijksaangelegenheden. Ook in het derde kabinet Van Agt (1982) was De Koning minister van Landbouw en Visserij.

In 1982 fungeerde De Koning als informateur bij het eerste kabinet-Lubbers, waarin hij de post Sociale Zaken en Werkgelegenheid kreeg toebedeeld, tevens belast met koninkrijksaangelegenheden. Deze taak behield hij in het tweede kabinet-Lubbers (1986-1989), wederom door hem als informateur voorbereid. Van februari tot mei 1987 was De Koning in dit kabinet tevens waarnemend minister van Binnenlandse Zaken.

In 1990 werd De Koning benoemd tot Staatsraad in Buitengewone dienst en van 1991 tot 1994 was hij bovendien buitengewoon hoogleraar aan de Sociologische faculteit van de Rijksuniversiteit Groningen. In 1992 fungeerde hij als voorzitter van een externe Kamercommissie die moest rapporteren over verbeteringen in het kiesstelsel.

In 1994 werd bij hem kanker vastgesteld waaraan hij twee maanden later overleed.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief berustte tot de overdracht bij De Koning resp. zijn erfgenamen thuis.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF
Schenking van een particulier archief.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief bestaat grotendeels uit geschreven en gedrukte stukken die voortkomen uit de uitoefening van zijn taak als minister van diverse departementen, informateur van diverse kabinetten en partijlid van het CDA, zoals nota's, brieven, notities, verslagen, toespraken en krantenartikelen. Het archief bevat ook een aantal fotoalbums met foto's dat betrekking heeft op zijn politieke functies.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De inventarisatie werd door M.G.H.A. de Graaff, oud-medewerker van het Nationaal Archief, als vrijwilliger verricht.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A PERSOONLIJK LEVEN

A.1 ALGEMEEN

- 1** Concept-artikel over De Koning bestemd voor het Biografisch Woordenboek van Nederland, geschreven door W. Slagter
2000 1 omslag
- 2** Jaarverslagen en verdere stukken betreffende de Stichting Chronisch Zieke Kinderen en Jongeren. Gedrukt en in stencil
1988 1 omslag
- 3** Akte waarbij door de Duitse Bondspresident het Grosse Verdienstkreuz mit Stern aan De Koning werd verleend
1991 1 stuk
- 4** Stukken betreffende het overlijden van Jan de Koning
1994 1 omslag

A.2 SCHOOL EN VOOROPLEIDING

- 5** Persoonlijke stukken van De Koning, onder meer betreffende zijn middelbare school- en studietijd, zijn activiteiten tijdens de bezetting en zijn tijd als oorlogsvrijwilliger in Nederlands-Indië
1944-1949 1 omslag

A.3 STUDIE SOCIALE GEOGRAFIE IN UTRECHT

- 6** Scripties en werkstukken van De Koning en M. Rellum gemaakt in het kader van hun studie Sociale Geografie in Utrecht
z.d. 1 omslag

B POLITIEKE ACTIVITEITEN

B.1 ALGEMEEN

- 7** Commentaar van De Koning bij een (anonieme) nota “Het bestel bijgesteld” z.d. 1 omslag
- 8** Krantenknipsels inzake de politieke activiteiten van De Koning 1962-1989 1 omslag
- 9** Kranten- en tijdschriftartikelen over het optreden van De Koning, het CDA en de politiek in het algemeen 1971-2001. 1 omslag
- 14** Zakagenda’s met aantekeningen 1982-1994 1985 ontbreekt. 1 pak (13 boekjes)
- 10** Een bij De Koning ter informatie ingekomen brief van R. Lubbers vergezeld van de Notulen van de Ministerraad, alsmede een nota aan zijn collega ministers inzake de ontwikkelingen in Suriname na de militaire staatsgreep met een kopie van zijn antwoord aan de Tweede Kamer in verband met Kamervragen over deze kwestie 1991 1 omslag
- 11** Nota’s, brieven en notities inzake de verbetering van de relatie tussen Parlement en Kiezer, het proces van de kabinetsformatie en de positie van de Minister-President 1992 1 omslag
- 12** Beschouwingen van De Koning over de EEG, de vrije markt, het sociaal stelsel en diverse zaken betreffende de Europese Unie z.j. (na 1992) 1 stuk
- 13** Verslagen en bijlagen van de Tweede Externe Commissie, de Staatscommissie van advies inzake de relatie kiezer-gekozene, de zogenaamde commissie De Koning 1992-1993 1 pak

B.2 LID VAN HET CDA

- 22** Jaarverslagen en verdere publicaties van het Sociologisch Instituut van het Convent der Christelijk-Sociale organisaties in Utrecht 1957-1959 1 omslag
- 15** Notities van De Koning naar aanleiding van een concept handleiding voor CDA bestuurders z.d. 1 stuk
- 24** Verslagen, propagandamateriaal en bulletins van het CDA 1989-2005 1 pak
- 17** Notities ten behoeve van het CDA Partijbestuur over de “Tussenbalans” en een nota hierover van de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken 1991 1 omslag

- 21** “CDA politici in Functie”, nota van een CDA werkgroep, met begeleidende brief en een krantenartikel terzake
1992 1 omslag
- 16** Stukken betreffende de verhouding tussen het Kabinet en het CDA in de Tweede Kamer naar aanleiding van het “Bami Akkoord” tijdens het derde kabinet Lubbers
1993 1 omslag
- 18** Rapport van een evaluatiecommissie van het CDA naar aanleiding van de nederlaag bij de recente verkiezingen
1994 1 omslag
- 19** Brief van mr. W. Aantjes inzake de benoeming van een nieuwe voorzitter van de Nationale Kampeerraad /openluchtrecreatieraad
1994 1 stuk
- 20** Brieven van mr. W. Schakel inzake een commissariaat bij het bedrijfsleven voor De Koning
z.d. (na 1992) 1 omslag
- 23** Inventarissen en plaatsingslijsten van de archieven van W.F. de Gaaij Fortman, W. Aantjes en J.A.H.J.S. Bruins Slot, berustend bij het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme in Amsterdam
2000-2003 1 omslag
- B.3 MINISTER VAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, VAN LANDBOUW EN VISSERIJ, EN VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID**
- 27** Nota's en verdere stukken betreffende de landbouwproblematiek in Nederland
1961-1991 1 pak
- 25** Processen-verbaal van de overdracht van het beheer van het Departement van Defensie door R. Kruisinga aan De Koning en de overdracht door De Koning aan W. Scholten. Met foto's van het tekenen van het proces verbaal en van het bezoek dat Minister Luns als Secretaris-Generaal van de NATO bij de eerste overdracht bracht aan dat Departement
6 en 10 maart 1978 1 omslag
De Koning was deze dagen minister van Defensie ad interim.
- 26** Krantenknipsels en verdere stukken betreffende het bezoek van De Koning aan Suriname
1980 1 omslag
- 29** Programma van het bezoek van De Koning aan Caracas en krantenberichten inzake zijn reis naar de Antillen
1989 1 omslag
- 28** Beleidsnota van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking: “Nieuwe kaders voor ontwikkelingsamenwerking in de jaren negentig” en verdere adviezen en aanbevelingen terzake
1990-1994 1 pak
- 31** Brief van de Minister van Financiën aan de Koningin inzake de miljoenennota 1990.

Kopie
13 september 1990 1 stuk

32 Nota van de adviesraad emancipatiezaken inzake Vrouwen in Politiek en Openbaar bestuur
1991 1 stuk

30 Nota's betreffende het sociaal beleid, de medezeggenschap en de sociale dimensie in Europa
1992 1 omslag

B.4 INFORMATEUR BIJ DE TOTSTANDKOMING VAN DE KABINETTEN VAN AGT II; LUBBERS II EN LUBBERS III.

33 Aantekeningen van De Koning betreffende de onderhandelingen bij de formatie van het kabinet Van Agt II
1981 1 deel

34 Aantekeningen van De Koning gemaakt tijdens de formatie van het kabinet Van Agt II waarvan De Koning informateur was en verdere stukken betreffende de samenstelling van dit kabinet
1981 1 stuk

35 Krantenknipsels betreffende de activiteiten van De Koning als informateur
1981 1 omslag

36 Stukken betreffende de formatie van het Tweede Kabinet Lubbers
1986 1 omslag

37 Stukken betreffende de formatie van het kabinet Lubbers III waar De Koning als pre-informateur optrad
1989 1 omslag

38 Kamerstukken inzake staatkundige en staatsrechtelijke vernieuwing
1991-1993 1 omslag

C LEZINGEN GEHOUDEN DOOR DE KONING

- 39** Kopie van een lezing van De Koning voor de Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond en een exemplaar van het verslag 1970/1971 van die Bond
Z.d. 1954 1 deel
- 42** Lezing van De Koning over "Overheid en Sociaal Onderzoek"
1958 1 stuk
- 43** Teksten van toespraken gehouden door De Koning
1992 en z.d. 1 omslag
- 40** Notities van De Koning bestemd voor een lezing over Christelijke Democratie en het sociaaleconomisch beleid
1993 1 omslag
- 41** Manuscript van een lezing door De Koning gehouden ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan van de Stichting Agromisa in Wageningen
1994 1 stuk

D FOTOALBUMS EN LOSSE FOTO'S**D.1 MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

- 54** Album met foto's van reizen gemaakt door De Koning als minister van Ontwikkelingssamenwerking
1977-1981 1 deel
- 44** Fotoalbum betreffende het bezoek van De Koning aan Israël als minister van Ontwikkelingssamenwerking
1979 1 deel
- 45** Fotoalbum gemaakt ter gelegenheid van zijn bezoek aan de Nederlandse Antillen
1980 1 deel
- 46** Bezoek van minister De Koning aan Egypte en zijn verblijf in Damietta
1980 1 deel
- 48** Album met foto's gemaakt tijdens het bezoek van De Koning aan Indonesië in verband met een drinkwaterproject op West-Java
1981 1 deel
- 47** Foto van De Koning tijdens een toespraak bij de VN Conferentie Minst-Ontwikkelde Landen in Parijs
3 september 1981 1 omslag
- 52** Foto van de staf van De Koning als minister voor Ontwikkelingssamenwerking gemaakt ter gelegenheid van zijn afscheid
11 september 1981 1 foto
- 53** Fotoalbum van een reis van De Koning als minister van Ontwikkelingssamenwerking
z.j. 1 deel

D.2 MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

- 59** Album met foto's en (kranten)artikelen en verdere stukken betreffende De Koning als minister van landbouw en Visserij
1981-1982 1 deel
- 60** Album met foto's van de opening van het Laboratorium van het Melkcontrolestation West-Nederland
1 juni 1982 1 deel
- 61** Album met foto's van het bezoek van De Koning als Minister van Landbouw aan Engeland
November 1981 1 deel
- 58** Foto's van de overdracht van het beheer van het Departement van Landbouw en afscheid als minister
November 1982 1 omslag

D.3 MINISTER VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

- 56** Fotoalbum gemaakt in verband met zijn bezoek aan rehabilitatieprojecten in Zwolle z.d. 1 deel
- 57** Album met foto's van werkbezoeken van De Koning als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid z.d. 1 deel
- 49** Fotoalbum voor De Koning samengesteld door de Gouverneur van Aruba ter herinnering aan zijn bezoeken aan dat eiland 1989 1 deel
- 50-51** Album met foto's van reizen van De Koning naar de Nederlandse Antillen z.j. 2 delen
- 50** Deel 1
- 51** Deel 2
- 55** Album ter gelegenheid van zijn bezoek aan Curaçao in sept 1989 1989 1 deel

D.4 LID VAN HET CDA

- 62** Fotoalbum gemaakt ter gelegenheid van zijn bezoek aan de Efteling met enkele CDA prominenten 1993 1 deel
- 63** Album met foto's van een carnavalsbijeenkomst Z.d. 1 deel
- 64** Foto's uit een album, waarschijnlijk een CDA bijeenkomst ter gelegenheid van een afscheid van De Koning Z.d. 1 omslag

D.5 DIVERSEN

- 69** Fotoalbum met formele en informele portretten van de ministers in het Kabinet Lubbers II 1986 1 deel
- 67** Album ter gelegenheid van zijn bezoek aan Groningen in verband met de uitreiking van koninklijke onderscheidingen aan H. Vonhoff en S. Patijn, respectievelijk de Commissaris van de Koningin in Groningen en Zuid-Holland April 1987 1 deel
- 65** Foto's van een plechtigheid rond De Koning, onder andere in aanwezigheid van Ruud Lubbers en Bert de Vries z.j. (eind 1989) 1 omslag
- 66** Foto's van De Koning waarbij hij een klein wandkleed aangeboden krijgt. Uit de context blijkt een verband met Tunesië z.j. 1 omslag

68

Album met foto's van een bijeenkomst met onder andere Bert de Vries en De Koning waarbij aan deze en aan anderen een sculptuur wordt uitgereikt z.j.

1 deel